

VINT ANYS NO SÓN RES

PERE PUIG

Fa vint anys que vaig començar a treballar amb despatx propi. Des d'aleshores, moltes coses han canviat, tant particularment com en el context de la professió. A la nostra generació, ens plantejàvem la pràctica professional, a començament dels 80, amb el referent de les grans figures de la revolució en arquitectura que va ser el Moviment Modern. Volíem canviar l'arquitectura per canviar el món. El Moviment Modern, molt identificat amb les utopies polítiques del XIX, assumia la idea que s'acostava una nova era que superaria el passat i que ens duria a una Arcàdia feliç. Això es va traduir, en el cas dels arquitectes, a veure el passat no tant com una cosa de la qual aprendre sinó com una cosa a superar. Érem ingènuament bel·ligerants amb la tradició.

Aquesta actitud era especialment conflictiva quan, en començar a treballar, algú et demanava que li projectessis casa seva. En la residència privada, potser més que en qualsevol altre encàrrec, la gent acostuma a voler una relació amb l'arquitectura tradicional i nosaltres insistíem pretensiosament que havia arribat una nova arquitectura que ell, el nostre client, encara no coneixia però que és la que li convenia. Forçàvem la situació fins a límits que encara ara recordo avergonyit. Com és normal, molts clients s'escapaven corrent i això em va anar obligant a reflexionar sobre el sentit del nostre treball.

Paral·lelament, en el context de la professió arquitectònica, s'estaven produint uns canvis molt importants que podríem resumir dient que el

Moviment Modern, en la seva versió més ingènua, estava exhaurit. De fet la crisi, almenys a nivell teòric, ja havia esclatat als anys 60 amb textos que, com el de l'americà Robert Venturi, es mostraven especialment crítics amb les simplificacions en què podíem caure els arquitectes afectes al Moviment Modern. De tota manera, un moviment amb gairebé vuitanta anys de vida té molta inèrcia i, fins ben començada la dècada de 1980, encara es van mantenir moltes de les actituds reduccionistes que apareixien en la primera generació dels arquitectes del Moviment Modern: el passat com un enemic, l'ornament com un delictes, la tradició com un vici.

El dit Moviment Postmodern és conseqüència d'aquesta crisi, estilísticament va donar edificis que recuperaven elements del passat —com arcs, motllures i balustres—, però a les promocions a les quals pertanyo, les que comencen a treballar als 80, això no els va interessar mai. La superació dels excessos del Moviment Modern no podia venir d'un retorn a recursos estilístics del passat. Ni podíem utilitzar-los ni en sabíem. El que sí que havíem après és que calia estar més atent al client i acceptar que ell sí que hi entén; calia veure la tradició i el passat com a aliats, com un lloc d'on aprendre, i on trobar un llenguatge comú que tothom pogués entendre. Havíem après que calia estar molt atent al lloc, entès en un sentit ampli. No és el mateix edificar a Veciana que a Munic o a Pensilvània. I, sobretot, havíem après que aquest ofici és molt complicat i que l'aprenentatge no s'acaba mai... I en això estem.